

Meslek ve İş

İçeriği Yazan: [Erhan SALMAN](#) [1] Zaman: Pzt, 22/07/2013 - 07:38

Yazar Bloğuna Ekle: Yazarlar Bloğunda Görünmesin

Bugün Türkiye’de genç nüfusun en büyük kaygısı, iş bulabilmek ve çalışmaktır. Yani, işsiz kalmak, bu genç kitle için, gerçekleşmemesi arzulanan bedbaht bir rüyadır. Tabii mesele, bu minvalde ciddi olunca, ortaya meslek ve iş gibi, çalışma hayatıyla/iş dünyasıyla doğrudan ilişkili teknik kavramlar çıkıyor. Meslek seçimini doğru düzgün yapmak, eğitim formasyonunu bu erek doğrultusunda planlı ve programlı yürütmek, ileride o mesleğe kavuşmak açısından hayatî öneme haizdir.

İş kavramı, meslek kavramına göre daha informel bir gerçekliği ve alanı temsil eder. İş dediğimiz vakit daha çok, bir oluş, hareket, verilen emir ve görevleri yerine getirmek aklı gelir.

wikipedia.com, mesleği şu şekilde tarif etmiş: “**Meslek, insanın yaşamını sürdürebilmek için yaptığı ve genellikle yoğun bir eğitim, çalışmayı gerektiren sürecin sonunda kişilerin kazandığı ünvanın adıdır. Genellikle her meslek o mesleğin değerlerini, gelişimini, lisanslanmasını ve diğer insanlar açısından tanınmasını sağlayan kuruluşlara sahiptir. Yeryüzünde binlerce meslek bulunmaktadır. Türkiye’de resmi olarak tanımı yapılmış 600 civarında meslek vardır. Her bir meslek için tanım, görev alanları, genel olarak kullandığı araç ve gereçler, mesleğin gerektirdiği özellikler, çalışma ortamı ve koşulları, çalışma alanı ve iş bulma olanakları, meslek eğitiminin verildiği yerler, meslek eğitimine giriş koşulları, eğitimin süresi ve içeriği, meslekte ilerleyebilme ve yeni meslekleri seçebilme olanakları, destekleyici meslek kuruluşları, farklı özellikler gösterir.**”

Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere meslekî çaba ve faaliyetlerin odağında; bir eğitim sürecini, çoğunlukla teknik beceri kazanma yetilerini, formasyona tâbi tuttuğu kişilere aşılama yatar.

İş kavramı ise şöyle ifade edilebilir:

*“Bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma * Bir değer yaratan emek.* Birinden istenen hizmet veya birine verilen görev * Sanayi, ticaret, tarım, maliye vb. alanlara ilişkin ekonomik etkinliklerin bütünü.*

*Kamu yararına yapılan işler. * Herhangi bir yere düzen verici, günlük yaşayışı sağlayıcı her türlü çalışma. * Bir mal veya hizmet üretmek için harcanan emek.* Birinden istenen hizmet veya ona verilen görev.”*

(www. nedirnedemek.org)

* * * * *

Meslek ve iş kavramları, toplumumuzda çokça karıştırılan kavramlardandır. Meslek, daha çok bir statü belirtir toplum içinde. Ve ona göre, insanların sosyal yaşam içinde bir rol modelleri vardır. İtibar görme, saygı gösterilmesi, güven ve sadakat gibi kavramlar, seçilen meslek türüne göre kişilerin psikolojik algılamalarında kendini bulur.

Meslek daha çok statü, konum, ailevî ve toplumsal saygınlık gibi moral değerleri içinde barındıran dinamik bir etkinliktir. Bu bağlamda, meslekî faaliyetler, çevreden, toplumdan, kişinin kendi karakteristik özelliklerinden etkilenecek bir üst düzeylere terakki edebilir. Bu bağlamda, mesleğin uluslararası camia içindeki faaliyetleri ve ilişkileri, mesleğe ayrıca da anlam katar.

" . . . Statüsü olan meslekleri, toplumsal koşullar belirler. Mesela Eski Yunan'da, elbette köle olmayan yurttaş konumundakiler için, statüsü yüksek olan mesleklerden biri, felsefe ile uğraşmaktı. El emeğinin alabildiğine horlandığı (Platon, gövde emeğinin, insanın özü'ne ait olmadığını bildiriyordu!), buna karşılık zihinsel emeğin alabildiğine yüceltildiği bir toplumda, Aristoteles'in deyişiyle, 'ereği kendi içinde' olduğu için en yüksek düzeyde kabul edilen bir zihinsel etkinliğin ('praksis'), yani felsefe yapmanın statüsünün de yüksek olmasından daha mantıklı bir şey olamazdı." [1]

Aslında meslek ve iş konusunda bir şeyler karalamamın nedeni, yukarıda atıfta verdiğim makaledir. Gerçektende, kişiler için meslek seçimi, her şeyden önce toplumda edindiği saygınlığa ve ihtiva edeceği gelir akımına göre ehemmiyet kazanır. Eskinin o, doktor, mühendis, avukat, subay, hâkim, diplomat gibi toplum ortalaması içinden biraz daha ayrılan mesleklerle teveccüh etmek, toplumsal koşulların insanlar üzerindeki belirgin niteliğinden ileri gelmektedir. Bir de, meslek olgusuna, kişinin kendisini gerçekleştirme çerçevesinden de, bakılması gerekir. Kişinin özellikle hayalini kurduğu, severek, arzulararak, her gün işe geldiğinde nefret duygularının uyanmayacağı bir mesleği icra etmesi, hem kişisel, hem de toplumsal yapının sağlıklı ilerleyebilmesi açılarından elzemdir.

"(. . .) Bu durum 1950'lerden sonra radikal bir değişikliğe uğradı. O tarihlerden itibaren, statüsü yüksek meslekler, Şerif Mardin'in deyişiyle söylersem, devlet kapısı'ndan serbest mesleklerle doğru kaydı: Tıp ve Mühendislik'in statüsü yükseldi. Anneler (eğer artık dua ediyor idiyse!), çocukları için 'benim çocuğum doktor olacak, benim çocuğum mühendis olacak inşallah!' demeye başlamışlardı..." [2]

* * * * *

Cumhuriyet tarihi açısından mesleklerle ve edindikleri statülere, cumhuriyetin ilanından 1950 yılına kadar olan tek partili dönemin izleri ile, 1950'den 1960 yılına kadar geçen Demokrat Partinin izleri diye, iki bölümde bakılabilir. Cumhuriyetin ilanından sonraki süreçte, Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve diğer Kurtuluş Savaşı askerî liderlerinin, toplumda bıraktıkları derin saygınlık ve sevgi hisleri; o zamanın ebeveynlerinde çocuklarının bürokrat ve diplomat olmalarını istemeleri için elverişli bir ortamdı. Şunu da belirtmek gerekir ki, hâlâ devlet ricalinin en tepe noktasında bürokrat ya da diplomat olmak popülerliğini devam ettirmektedir.

Tüm bu perspektiften bakıldığında **iş kavramı**, daha dar anlam ve alanda değerlendirilebilir. İş dendiğinde daha çok önceden tanımlanmış, çok fazla **entelektüel sermaye** gerektirmeyen, kısa süreli adaptasyon çalışması ile kavranacak süreç kastedilebilir. İş analizleri ve iş tanımları, daha çok **kas ve kol gücü** çalışmaları için ele alınır. Yine, bu bağlamda iş eyleminde bedenen ve fiziken harcanan enerjiden; kısaca **emek gücünden** yararlanılır. Sonuç itibari ile kendisine verilen bir iş için, niteliksiz bir işgörenin fazla zihinsel süreçlere ihtiyacı yoktur. Ha, bu entelektüel sermaye ile ilgili olan meslek için de geçerli değil midir? dersiniz, pek tabii, ender de olsa bazı meslek gruplarında da bedenen bir enerji harcama sözkonusudur. Mühendis, doktor, mimar gibi meslek grupları, diğer mesleklerle göre daha çok saha çalışması yaptıklarından, bir bedenen efordan bahsetmek mümkündür. Tabii, burada marangozluk, demircilik, torna-tesviye, balıkçılık gibi meslekleri ayrı tutmak gerekir.

Meslekler ve statüleri, gerçektende bireyler açısından seçiminde ve sürdürülmesinde titizlikle üzerinde durulması gereken eğitim faaliyeti sonrasındaki en önemli etkinlik alanıdır. Aslında meslek seçimi, kişinin ve toplumun sağlıklı bir ekseninde varlığını yürütmesi açısından olduğu kadar; kendini gerçekleştirme, hayattan zevk alma, mutlu, sevecen, hoşgörülü, sosyal ilişkilerinde başarılı kişilik niteliklerine haiz olabilmesi çerçevesinden de, önemli bir zihinsel aktivitedir.

Ama, bir de Türkiye gerçekliği vardır. Genç insanlarımızın arasında işsizlik oranı, 2013 Nisan ayı değerlerine göre %17,5'tir. (Kentlerde genç nüfusta işsizlik %20,1) Yani, her beş

kişiden bir genç işsizdir. Yarınından ve yaşam süresinden kaygılı bir biçimde, bir bu yana, bir o yana savrulmaktadır. Tabii, bu savrulmanın bir sonu olacaktır; olacaktır da nasıl olacağı muammadır...

Erhan SALMAN

erhan.salman@politikadergisi.com [2]

[1] Hilmi Yavuz, zaman gazetesi, 27.12.2009

[2] Hilmi Yavuz, zaman gazetesi, 27.12.2009

Yorumlar

- [Güncel](#) [3]
- [Toplumsal](#) [4]
- [Diğer](#) [5]

Kaynak URL (07/05/2024 - 07:33 tarihinde yazdırıldı):

<https://politikadergisi.com/makale/meslek-ve>

Bağlantılar:

- [1] <https://politikadergisi.com/pd-uye/erhan-salman>
[2] <mailto:erhan.salman@politikadergisi.com>
[3] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/guncel>
[4] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>
[5] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/diger>